

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א

נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
 ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

מי שאינו כועס מוחלין לו כל פשעיו

עוד מבואר במסכת דרך ארץ פרק ז הלכה ג כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו, שנאמר מי אל כמוך נשא עון ועבר על פשע, למי נושא עון, למי שעובר על פשע. וכן הוא במסכת יומא דף כג ע"א. וכן במסכת מגילה דף כח ע"א.

מי שאינו כועס אהוב של הקב"ה

עוד מבואר במסכת פסחים דף קיג ע"ב שלשה הקדוש ברוך הוא אוהבן מי שאינו כועס וכו'.

המעביר על מידותיו ואינו כועס מאריך ימים

עוד מבואר במסכת ראש השנה דף יז ע"א אמר רבא כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו, שנאמר נשא עון ועבר על פשע, למי נושא עון למי שעובר על פשע. רב הונא בריה דרב יהושע חלש, על רב פפא לשיולי ביה. חזייה דחליש ליה עלמא, אמר להו צביתו ליה זוודתא. לסוף איתפח, הוה מיכסיף רב פפא למיחזייה. אמרו ליה מאי חזית? אמר להו אין, הכי הוה. ואמר להו הקדוש ברוך הוא הואיל ולא מוקים במיליה לא תקומו בהדיה, שנאמר נשא עון ועבר על פשע, למי נושא עון לעובר פשע.

מי שאינו כועס תפילתו נשמעת

עוד מבואר במסכת תענית דף כה ע"ב שוב מעשה ברבי אליעזר שירד לפני התיבה ואמר עשרים וארבע ברכות ולא נענה. ירד רבי עקיבא אחרי, ואמר אבינו מלכנו אין לנו מלך אלא אתה. אבינו מלכנו למענך רחם עלינו, וירדו גשמים. הוה מרנני רבנן. יצתה בת קול ואמרה לא מפני שזה גדול מזה, אלא שזה מעביר על מידותיו, וזה אינו מעביר על מדותיו.

הכועס גם אם פסקו לו גדולה מורידין אותו

עוד מבואר במסכת פסחים דף סו ע"ב ריש לקיש אמר כל אדם שכועס, אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו, אם נביא הוא נבואתו מסתלקת ממנו. אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו ממש. דכתיב ויקצף משה על פקודי החיל וגו' וכתיב ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים למלחמה זאת חקת התורה אשר צוה ה' את משה וגו' מכלל דמשה איעלם מיניה. אם נביא הוא נבואתו מסתלקת ממנו מאלישע, דכתיב לולי פני יהושפט מלך יהודה אני נשא אם אביט אליך ואם אראך וגו' וכתיב ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה' וגו'. אמר רבי מני בר פטיש כל שכועס, אפילו פוסקין עליו גדולה מן השמים מורידין אותו. מנלן מאליאב, שנאמר ויחר אף אליאב בדוד ויאמר למה [זה] ירדת ועל מי נטשת מעט הצאן ההנה במדבר אני ידעתי את זדנדך ואת רע לבבך כי למען ראות המלחמה ירדת. וכי אזל שמואל לממשחינהו בכלהו כתיב לא בזה בחר ה', ובאליאב כתיב ויאמר ה' אל שמואל אל תבט אל מראהו ואל גבה קומתו כי מאסתיהו, מכלל דהוה רחים ליה עד האידנא.

דברים מזעזעים על חטא הכעס

ותבט עיני בדברי המהרש"ו בשער רוח הקודש דף ח וז"ל גם מדת הכעס, מלבד מה שמונעת ההשגה לגמרי, וכמו שמצינו על פסוק ויקצף משה על אלעזר ועל איתמר (ויקרא י') וארז"ל כל (הכועס) [אדם שכועס] אם נביא הוא נבואתו מסתלקת ממנו וכו' האמנם יתר רעה יש לו מדבר הנז' כמו שנבאר, והנה מורי ז"ל היה מקפיד בענין הכעס, יותר מכל שאר העבירות, אפי' כשהוא כועס בשביל מצוה, וכענין משה כנז"ל, והיה נותן טעם לזה ואומר, כי הלא כל שאר העבירות אינם פוגמים אלא כל עבירה ועבירה פוגמת אבר אחד, אבל מדת הכעס פוגמת כל הנשמה כלה, ומחליף אותה לגמרי, והענין הוא, כי כאשר יתכעס האדם, הנה הנשמה הקדושה מסתלקת ממנו לגמרי, ונכנסת במקומה נפש מצד הקלי' וז"ס מש"ה טורף נפשו באפו וגו' (איוב י"ח) כי ממש טורף נפשו הקדושה, ועושה אותה טריפה וממית אותה בעת אפו וכעסו, וכמבואר בזוהר בפ' תצוה דף קפ"ב ע"ב וע"ש כמה מגזים ענין הכעס, עד שאומר, כי מאן דמשתעי עם הכועס, כאלו משתעי עם ע"ז עצמה, וע"ש, ואעפ"י שעושה האדם תקונים לנפשו ותשובה מעולה על כל עונותיו, ומצות רבות וגדולות, הכל נאבדים ממנו לגמרי, לפי שהרי אותה הנשמה הקדושה, שעשתה כל המעשים הטובים, נתחלפה בטמאה, והלכה לה, ונשארה שפחה טמאה במקומה, וירשה את גבירתה, וצריך שיחזור פעם אחרת, לחזור ולתקן כל התקונים הראשונים שעשה בתחלה, וכן הוא בכל פעם ופעם שהוא כועס נמצא כי בעל הכעס אין לו תקנה כלל, כי תמיד הוא ככלב שב על קיאו, וגם גורם היזק (דף י"א) גדול אחר לעצמו, והוא כי הנה אם עשה איזו מצוה גדולה אשר בסבתה היתה איזו נשמה קדושה של איזה צדיק ראשון מתעבר בו בסוד העיבור לסייעו כנודע, ועתה ע"י הכעס מסתלקת גם היא, וזהו ג"כ ענין טורף נפשו באפו, באופן, כי מי שהוא בעל כעס, אי אפשר לו, כל ימי היותו בעל מדה זו, להשיג שום השגה, אפילו אם יהיה צדיק בכל שאר דרכיו, לפי שהוא בונה, וסותר כל מה שבנה, בכל עת שכועס, אמנם שאר העבירות, אינם טורפים ועוקרים הנפש ממש, אמנם נשארת דבוקה בו, אלא שהיא פגומה, בבחי' אותה העבירה שעושה בלבד, וכאשר יתקן הפגם ההוא לבדו, יתוקן לגמרי, אבל הכעס, צריך תקונים רבים, והכנות רבות, לחזור להביא את נשמתו הנטרפת ממנו, וכולי האי ואולי, כנז' בזוהר בפ' תצוה כנז"ל, כי לפעמים כפי בחי' ומציאות הכעס ההוא, אין לו עוד תקנה כלל, ולא די זה אלא אפי' כשהייתי מלמד את אחי יצ"ו, ולא היה יודע כפי רצוני, והייתי מתכעס עמו על הדבר הזה, וגם על הדבר הזה הזהירני והוכיחני מורי ז"ל במאד מאד. ועוד כתב בשער תיקוני העונות פרק ו ענין ג'.

מעשה בהלל עד כמה התגבר שלא לכעוס

עוד מסופר במסכת שבת דף ל ע"ב תנו רבנן לעולם יהא אדם ענוותן כהלל ואל יהא קפדן כשמאי. מעשה בשני בני אדם שהמרו זה את זה, אמרו כל מי שילך ויקניט את הלל יטול ארבע מאות זוז. אמר אחד מהם אני אקניטנו. אותו היום ערב שבת היה, והלל חפף את ראשו. הלך ועבר על פתח ביתו, אמר מי כאן הלל? מי כאן הלל? נתעטף ויצא לקראתו. אמר לו בני, מה אתה מבקש? אמר לו שאלה יש לי לשאול. אמר לו שאל בני, שאל מפני מה ראשיתך של בבליים

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א

נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד

רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל, ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד

Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

סגלגלות? אמר לו בני, שאלה גדולה שאלת מפני שאין להם חיות פקחות. הלך והמתין שעה אחת, חזר ואמר מי כאן הלל? מי כאן הלל? נתעטף ויצא לקראתו. אמר לו בני, מה אתה מבקש? אמר לו שאלה יש לי לשאול. אמר לו שאל מפני מה עניינה של תרמודיין תרסות? אמר לו בני, שאלה גדולה שאלת מפני שדרין בין החולות. הלך והמתין שעה אחת, חזר ואמר מי כאן הלל? מי כאן הלל? נתעטף ויצא לקראתו. אמר לו בני, מה אתה מבקש? אמר לו שאלה יש לי לשאול. אמר לו שאל מפני מה רגליהם של אפרקיים רחבות? אמר לו בני, שאלה גדולה שאלת מפני שדרין בין בצעי המים. אמר לו שאלות הרבה יש לי לשאול, ומתירא אני שמא תכעוס. נתעטף וישב לפניו, אמר לו כל שאלות שיש לך לשאול שאל. אמר לו אתה הוא הלל שקורין אותך נשיא ישראל? אמר לו הן. אמר לו אם אתה הוא לא ירבו כמותך בישראל. אמר לו בני, מפני מה? אמר לו מפני שאבדתי על ידך ארבע מאות זוז. אמר לו הוי זהיר ברוחך, כדי הוא הלל שתאבד על ידו ארבע מאות זוז וארבע מאות זוז והלל לא יקפיד.

וכבר כתב הגר"ח ואלוזין על ידי מידת הסבלנות משיג האדם רצונו יותר

וכבר כתב הגר"ח מואלוזין בצואתו, וכן כתב בספר איש ורעהו בשם [כתבי הצדיק הרי"ז מסלנט]. ועל ידי מידת הסבלנות משיג האדם רצונו יותר ויותר מעל ידי כל תקיפות שבעולם, ודרך כלל להיות נוח לבריות ושלא להרבות שיחה עם כל האדם אף להקדים שלום ולהשיב בנחת לכל אדם. עוד כתב שם. בשם החזון איש זצ"ל ביאר את סוד השפעתו על קרובים ורחוקים מתחשבים בדברים משום שאיני מדבר בחריפות ובאם ארימה קולי כשופר אפסיד כל סיכויו להשפיע אצל רחוקים ויצא הפסדי בשכרי. פאר הדור ח"ד עמוד ק"ס.

מעשה עם הרב ש"ך זצ"ל.

נכנס פעם רב של עיירה מסויימת אל מרן הרב שך זצ"ל ותינה לפניו את מר ליבו וסיפר לו על החרופים וגדופים שעושים לו תושבי העיירה ועל מודעות הגנאי שהושמץ בהם וקראו לו לעזוב את העיירה וכל זה מחמת שעשה תקנות חדשות בענייני הכשרות של העיר, אמר לו הרב ש"ך מדוע אתה מתפעל מהם אתה לוחם מלחמת קודש ובמלחמה מקבלים גם חיצים חייבים להיות גיבורים על כל המלחמות האלה עוד תזכה בשכר נצחי עצום ורב. לאחר הרהור קצר קם ממקומו נטל את ידיו ואמר בוא עימי הוא הובילו אל ארון הספרים שהיה בחדר השני התכופף מעט ופתח את אחת המגרות עשרות מודעות היו מונחות שם זו על גבי זו ראה הנה כאן מונחים כל הפשקוילים מודעות הגנאי שכתבו עלי אוסף אני מודעות אלו אחת לאחת ושומרן כאן במגירה הזאת, שאל אותו רב העירה לשם מה שומר אותן הרב וכי לא היה ראוי לקורען לגזרים, שמע נא השיב הרב ש"ך בחיוך יש רבנים שחברו ספרים ובקשו בצוואתם שלאחר פטירתם יניחו בשעת הלוייה את ספריהם על מטתם כי הספרים עליהם עמלו ודאי יכולים להגן עליהם. אני איני מבקש שיניחו את ספרי על מטתי אם הייתי מבקש משהו הייתי מבקש שיניחו את כל הפשקוילים הללו על גבי מטתי בטוח אני שמודעות אלו בהן ירו עלי חצים בהן רדפוני ובישוני על עמדי בתקיפות במלחמת הקודש הן תהיינה לי למגן שמחסה ותועלת לעולם הבא.

מעשה עם החפץ חיים

מעשה עם החפץ חיים לאחר נישואיו השניים היה רגיל כל דבר לשותף את אשתו והנה בחג הסוכות היה מנהגו לבנות הסוכה בחצרו לאחר שבנה קרא לאשתו שתראה הסוכה, והנה בראותה היכן בנה הביעה אי שביעות רצון כיון שנראה לה שיותר טוב היה אם היה בונה הסוכה במיקום אחר בחצר, לא התוכח אלא תיכף סתר ובנה הסוכה במקום השני שרצתה, לאחר מכן קרא לה לראות ושוב אמרה שנראה לה שהוא צודק ובמקום הראשון יותר טוב, שוב לא התוכח אלא סתר וחזר ובנה במקום הראשון, ובלבד שלא יכעס.

מעשה בצדיק והטלית

מעשה בצדיק שטרם מאוד להשיג בד צמר לעשות הטלית מצמר ועלה לו בדמים מרובים, לאחר שהשיגו הלך לחייט ונתן לו בכדי לתפור לו, בכדי שהחייט יעשה הנקב של הטלית הקטן כפל את הבד אולם הוא טעה וכפלו פעמיים וכאשר גזר נעשו שני חורים בבד ולא ידע את נפשו כיצד יביא הטלית לצדיק, אך נשאל מהצדיק מה עם הטלית ונאלץ להביאו וסיפר מה קרא לו ולא ידע מה לעשות, באותה שעה אמר הצדיק זו טלית מהודרת שיש בה שני חורים אחד להכניס את הראש ואחד להתגבר על מידת הכעס.

מעיל הכעס

היה צדיק שעבד על מידת הכעס ולכן קיבל על עצמו שלפני שהוא כועס ילבש מעיל מיוחד ורק אז יוכל לכעוס, ונקרא בשם מעיל הכעס, ולמה בכדי שעד שילך וילבש את מעיל הכעס ירגע, כי העיקר שיעכב מעט את כעסו ועל ידי זה להתגבר על כעסו.

מוסר השכל

עלה בידנו ללמוד מהנהגת משה רבנו וגדולי ישראל עד כמה חייב האדם להתאפק ולא להגיב מיד מתוך כעס כי הדבר יכול לגרום לנזק בלתי הפיך ויהיה מעוות שאינו יכול לתקון, והדבר אמור הן בהנהגת ציבור וכן בין רב לתלמידיו או מעסיק לפועליו ואב לבניו ובפרט בין איש לאשתו שדבר זה הוא אחד מהגורמים למחלוקת בבית ואין שלום בית, בהיות והרבה פעמים התגובה מאוד חריפה מאחר ונעשתה מחוסר שיקול דעת ומתוך כעס אשר משאירה משקעים לאורך שנים, ולכן המשכיל בעת ההיא ידום עד אשר ירגעו הרוחות ורק לאחר מכן יכול לדבר ולהבהיר את הנושא ועי"ז שורר אהבה ואחוה שלום ורעות יחד עם השכינה ששורה בביתם תמיד כל הימים אמן.

בידידות ואהבה

הצב"י מרדכי מלכא ס"ט